

Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου: Τα αφηγηματικά, περιγραφικά και επιχειρηματολογικά κείμενα

Περιγραφή

Με τον όρο **περιγραφή** εννοούμε την **αναπαράσταση μέσα από τον λόγο** χώρων, προσώπων, αντικειμένων, φαινομένων κτλ.

- Η περιγραφή ως είδος κειμένου συνδέεται κυρίως με τον **ΧΩΡΟ**.
- Ακολουθεί πορεία από το γενικό στο ειδικό, από γενικές εικόνες σε λεπτομερειακές.
- Το σημείο περιγραφής μπορεί να είναι σταθερό, όταν ο συγγραφέας μένει ακίνητος και από εκεί περιγράφει τον χώρο, ή μπορεί να κινείται μέσα στον χώρο.
- Στη γλώσσα της περιγραφής γίνεται χρήση επιθέτων, των ρημάτων **είμαι** και **έχω** αλλά ρημάτων που δηλώνουν κατάσταση (βλέπουμε, παρατηρούμε, διακρίνουμε, απεικονίζεται, αποτυπώνεται). Η γλώσσα της περιγραφής χαρακτηρίζεται από σαφήνεια, ακρίβεια, ζωντάνια και παραστατικότητα.

Αφήγηση

Με τον όρο **αφήγηση** εννοούμε την προφορική ή γραπτή παρουσίαση ενός γεγονότος ή μιας σειράς γεγονότων, πραγματικών ή φανταστικών.

- Η αφήγηση οργανώνεται με άξονα τον χρόνο, αλλά οι καταστάσεις συνδέονται αιτιολογικά μεταξύ τους.
- Η αφήγηση ακολουθεί τη δομή που δίνεται στο παρακάτω σχήμα:

A. Πληροφορίες για τους ήρωες, τον χώρο, τον χρόνο και την κατάσταση από την οποία ξεκινά η αφήγηση

B. Η εξέλιξη της αφήγησης και η έκβασή της

Γ. Η λύση: η κρίση του αφηγητή για το νόημα της ιστορίας.

- Κύριος χρόνος της αφήγησης είναι ο αόριστος (για συνοπτική διάσταση αφήγησης με ακρίβεια και επιτάχυνση), αλλά χρησιμοποιείται και ο παρατατικός (για μεγαλύτερη διάρκεια στα γεγονότα που αφηγούμαστε).
- Κύριο γνώρισμα της αφήγησης είναι οι **συνδετικές λέξεις ή φράσεις** που δείχνουν τη **χρονική σειρά των γεγονότων** (π.χ. πρώτα, στην αρχή, μετά, ύστερα, αργότερα, στο τέλος αρχικά, κατά τη διάρκεια, εκείνη η στιγμή) και την **αιτιολογική σχέση μεταξύ τους** (π.χ. επειδή, αφού, εξαιτίας, διότι, γι' αυτόν τον λόγο). Επίσης γίνεται χρήση συνωνύμων ή συγγενικών λέξεων ή φράσεων για κάποια λέξη (π.χ. ένα τέτοιο περιστατικό..)

Επιχείρημα

Με το **επιχείρημα** (λογικές + ορθές προτάσεις) υποστηρίζουμε τις θέσεις μας ή αντικρούουμε τις θέσεις των άλλων.

Δομή:

Εισαγωγή: Θέση για το θέμα

Κύριο θέμα

(α) Στήριξη της θέσης μας με επιχειρήματα

(β) Αντίκρουση αντίθετης θέσης

(γ) Λύσεις

Επίλογος

Τελική θέση- συμπέρασμα- προϋποθέσεις για ισχύ

Χρήση λέξεων, που συνήθως εκφράζουν:

Ανάλογη σημασία: επίσης, επιπλέον, φυσικά, βέβαια κλπ.

Πιθανότητα: μπορεί, ενδέχεται, είναι δυνατόν, υποθέτω, είναι ενδεχόμενο

Δεοντολογία: πρέπει, χρειάζεται, επιτρέπεται, κρίνεται απαραίτητο, είναι αναγκαίο κλπ.

Αιτιολογία: επειδή, γιατί, για το λόγο ότι...

Συμπέρασμα: συνεπώς, άρα, λοιπόν, επομένως κλπ.

Άποψη: πιστεύω, θεωρώ κλπ.